

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectura super quarto libro Decretalium

Sangiorgio, Gianantonio

[Venedig], 12. März 1493

De coniugio leprosorum

[urn:nbn:de:bsz:31-323761](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-323761)

trina p̄na. **C** S qd si post fidē datā viuēte p̄ma conat^o fuit cognoscē secūda s̄z n̄ p̄fecit dicit Inno. z seq̄ Lar. qd hoc n̄ sufficit p̄ caplm̄ fi. de spon. c. extraordinaria. xxxv. q. iij. z idē dicit An. si nudus fuit cū nuda tñ nō cognouit eā. Host. t̄z p̄ iura alle. h. **C** In gl. ibi argu. p̄. ad. c. fi. de sp̄o. dicit qd h̄ deliquēbat ibi nō ad. c. extraordinaria. dicit qd n̄ fiebat tēptatio maritali affectu Jo. an. dicit qd hoc n̄ bil ē. vñ soluit qd ibi fiebat tēptatio extra nālia ad. l. i. ff. qd q̄sq̄ iuris dicit Host. qd loq̄tur i bis i qbus v̄ba sūt ca piēda cū effectu. nos i delictis vbi sufficit conatus. Spe. eo. ti. in fi. t̄z cū Vinc. z ita h̄ Gal. z Lar. z Jo. de lig. ap/ probāt opi. Inno. z ē t̄p̄e host. dicit qd n̄ audet terminare qz i delictis plerūqz si obest conatus. z faciūt q̄ vidim^o in c. ij. s̄. eo. **C** S qd si q̄s h̄z p̄mā vxorē nundū cognitā z accipit sc̄d̄az. quā cognoscit mortua p̄ia v̄l religionē it̄ra te. postea. an poterit sc̄d̄az accipere quā i vita p̄ie cognoue rat que nunquā fuit cognita. Inno. l̄z referat quosdā tenē p̄iaz t̄z qd nō. z cōiter approbāt doc. z Spe. eo. ti. circa fi. z faciunt q̄ vidim^o i. c. ij. z in. c. significasti. s̄. eo. **C** S q̄ regrū v̄l ipediāf ma. cūz sc̄d̄a dic qd p̄io fides z copula vel mat. z copula. als vnuz istoz p̄ se n̄ sufficēt. itē qd inf p̄mos si sit canonicū ipediētuz. z sic v̄z p̄mūz. c. cum in apostolica. s̄. de sp̄o. Itē mala fides ipoz p̄bētiuz ad hoc vt ipediētuz iter eos sit p̄petuuz. als nō erit p̄petuuz. s̄z mortua p̄ia poterunt p̄bē. c. i. vbi vidimus. z. c. p̄xi. s̄. eo. Sed nunqd̄ credetur piugib^o dicētib^o qd iter eos p̄missuz fuit adulteriuuz p̄cedēte fideidatōe dic qd nō fm̄ doc. h̄ ni si in foro p̄nic. c. sup̄ eo. j. de eo q̄ cog. p̄lan. vxo. sue. i p̄nia li bñ stabitur dicto et^o vt ē gl. i. cl. j. i. ver. nō hita. de p̄uile ḡijs. z faciunt que habētur i. c. significasti. cl. ij. de homi. z ex quo ipi sciunt vitatē ita eē et si eos ecclia excoicet n̄ de bēt s̄l̄ cobabitare. c. i. quistōi. j. de sen. exco. Faciunt no. i. c. mulieri p̄ Jo. an. s̄. de iureiu. de filiis at̄ tāgunt h̄ doc. sed posui post Panoz. in. c. p̄cedēti. **C** Quid si mortua p̄ia vxorē cūz secūda nō p̄sentit de nouo. sed eā cogno uit nūqd̄ p̄simabif mat. dicit qd sic h̄z cōiter doc. h̄. **C** Al t̄io q̄rit Jo. an. v̄t̄z matri. p̄tū cū adultera cui erat fides data. vel cūz qua p̄ctuz erat viuēte p̄ia. possit accusari a tertio. z dicit qd sic. z voluit Roff. in libel. in ti. d̄ sp̄o. ver. qntuz. q̄ tñ dixit qd nō ab ip̄ismet q̄ iuicē p̄xerunt. qz v̄san tur in pari turpitudine z nihil Cathilina cetego. c. pe. z fi. s̄. de adul. sed Jo. an. z cōiter doc. dicunt p̄mūz etiā quo ad ip̄osmet qz p̄ piculum aie possunt inuicem accusare matrimo. z petere dissolui. c. latoz. s̄. de re iudi. in. c. quem admoduz. s̄. de iureiur. c. tertio loco. s̄. de p̄ba. z facit qz vbi agitur de piculo aie bñ audif allegās turpitudinē suā glo. in. c. ex tenore. de p̄sti. in. c. constitutus. de transa. in. c. inter dilectos de dona. in. c. cum sup̄. de concef. p̄reb. in. c. ex tenore. eo. ti. z in dictis locis late not.

C De piugio leproforum. Rubrica.

C Ista rubrica p̄tinuatur ad p̄cedētes sic. Aisuz est. s̄. d̄ ipediētis matrimonioz. nunc summittit de ipediēto morbi lepre qz dirimat sponsalia tñ matri. non dissoluit fm̄ Goffr. z alios. Et d̄ quatuoz generib^o lepre ē tex. de peni. dist. j. s̄. ex bis. ver. moyses. quoqz.

P **Eruenit.** **H**oc dicat. Cōiunx piugez l̄z leprosz seq̄ dz. z iuicē cō iugali affectōe m̄strare debēt aut p̄petuā p̄ri nentiā vouē. **C** Biuiditur i duas p̄tes i p̄ia narrat casuz i secūda cōmitit diffinitionē. secūda ibi qm̄ **C** Ho. p̄io ex textu qd leprosi excluduntur a cōiōe fide liuz. tuz ex p̄suetudie gnāli. de qua fit mentio i textu. tum ex dispōne canonuz z veteris testamēti. vt iurib^o allegatit in gl. **C** Nota sc̄do iuncta gl. p̄ia qd cōsuetudo p̄ quam i ducitur sepatio matrimoni. vel vt vxor non teneatur seq̄ m̄ritum nō est seruāda ab ecclia. etiā iter puros laycos tanq̄ obuians iuri. diuino. capi. fm̄. de consuetu. **C** Ho. ta tertio qd v̄r z vxor cenentur vna caro. z dicit Hostiē.

l. ad vna carnē p̄creādā coniuicti. i. post p̄sumatur mat. c. ad apostolicā de cōuer. cōiug. vel sunt vna caro. i. cē de bēt. **C** Ho. ex tex. qd v̄r nō dz diuti^o stare sine vxore nec v̄z cōsuetudo ē hoc disponēs no. qd vxor dz seq̄ maritū z tolerare ifelicitatē mariti facit tex. in. l. si cū dotē. s̄. s̄z at̄ i seuissimo. ff. so. ma. no. qd mulier tenet ex debito cōiugali nō solū ad copulā s̄z et ad alia obseq̄a de quo i. c. litteras. c. ex p̄te. c. ex trāsmiffa. s̄. de resti. spo. **C** In glo. j. in fi. gl. bñ loq̄t. **C** In gl. i. v̄bo diuti^o i fi. hosti. itelligit diurius. i. donec q̄rela ad iudicē pueniat ab altero cōiugū. nā tunc iudex coget istos cobabitare. als at̄ nō faciet hoc ex offiō vel alio denūciatē qd itelligit Panoz. p̄cedē vbi eēt ipe dimētū lepre i vno cōiugū. secus vbi nullū eēt ipediētū qz tūc p̄ piculū fornicatōis iudex coget coniugatos ad cobabitādū vt no. host. z panoz. i. c. veniēs. s̄. de regu. Et Inno. in. c. dudū. s̄. de cōuer. cōiug. tñ panoz. placet opio glo. hic vt illud diuti^o itelligat. i. arbitrio iudicis. **C** In gl. fi. ibi nō fraudēf. no. ex glo. qd nō tenētur piuges vno leproso cobabitare i eodē lecto. tñ tenēt hitare in eadem domo. ut magis sint p̄opti ad obsequia. tñ si temeretur piculū ifirmitatis iudicio medicoz nō cogeref cobabira re vt vult hic Lar. argumento. c. faciat. xxi. q. ij. **C** In fi. glo. bñ loquitur. Et dic qd leproso nō petēte iudex dz eē cōrētus sola exortatōe. s̄z si petat dz cogē. z ita p̄cordaf iste tex. cū sequēti. z dz cogi ad reddēdū debitū glo. i. c. si vxorē. xxxij. q. v. **C** Quoad gl. i. v̄. sequat. an vxor debeat cogi ad sequēdū v̄z. dicite vt dixi. c. de illis. s̄. de spon.

Q **Noniam.** **H**oc dicat leprosi p̄ p̄ pra se pandi nō sunt a cō

ingio. z matri. p̄bē p̄st. z iuicē sibi debitū red dē tenētur. Biuiditur i tres p̄tes. put tria sūt dicta fm̄ ibi leprosis. tertiu ibi qd si. no. p̄io qd de iure di uino nullo casu ē licita sepatio matri. excepto cāu fornicatōis. z facit. c. dñs. j. d̄ sc̄d̄is nup. c. dñs. xxxij. q. vij. Et ista iura quotidie allegātur qd exceptio firmat regulā i cāib^o n̄ exceptuatis a r̄la no. sc̄do. qd leprosi ipedit mat. p̄bēdū nec ēt sepat p̄ctū. nec obstat si dicatur qd ē p̄ bonū. plus p̄ creande. qz qdā egrotatiōes sūt hēditarie vt trāscāt i fili os vt podagra lepra vt vult Aui. canone. j. sen. ij. doc. j. c. vij. z sic dz viciare matri. cū sit p̄ sbam matri. c. fi. s̄. d̄ p̄di. apposi. dic qd dcm̄ caplm̄ fi. p̄cedit qñ nulla p̄les suscipi tur v̄l agitur vt n̄ suscipiatur. h̄ aliqua tñ p̄les suscipi p̄t. nec ēt obstat caplm̄ ex p̄te de corpe viciatis. vbi p̄hiben tur ordiari leprosi. qz fateoz sed aliud ē i ordie qd ē sacra mētū honozis z gratie. s̄. ecce. j. q. j. matri. ē oneris. z non p̄fert gratiā hec sunt dicta car. s̄. i. rubrica. e. ti. post gaspa rē cal. no. ex tex. ibi graui ifirmitate. qd nulla ifirmitas q̄ tūcūqz grauis excusat a viculo matri. vel ēt mutua fuitu re. nec ēt ipedit matri. p̄bēdū. z faciunt iura allegata in glo. **C** Jo ifert panoz. qd p̄stitutus i mortis articulo pōt p̄bere matri. z legitimabuntur filij añ nati de quo i. c. tāta j. q. fi. sint legit. no. qd ex p̄cepto ecclie tenetur sanus con iugi leprose reddē d̄bitū. v̄l alio mō egroto. si tñ p̄ egro tātū nō posset reddē z ecclie p̄staret nō d̄beret cogi. c. fi. s̄. d̄ pactis. s̄z in dubio ecclia q̄ nō iudicat de occultis. illū coget si tñ ita sit in vitate. qd iste si pōt cobabitare tollēt excoicationē ecclie. c. inq̄stioi. j. de sen. exco. qz nō erit ex cōicatus quoad deuz vt no. i. c. odoardus. s̄. d̄ solu. z in. c. p̄. z. s̄. p̄ Inno. s̄. de offi. dele. Et iō dicunt doc. qd si ma ritus sine piculovite sue nō posset reddē debituz. puta qz eēt ethicus vel alio mō debil v̄l ifirmus. qd n̄ tenetur ad reddēdū debituz. qz ordinata charitas incipit a seipso. c. nisi. s̄. de aucto. z vsup̄a. c. nō satis. lxxvi. di. glo. in. l. p̄fes. **C** d̄ fuitutib^o z aq̄ qz alie gl. sunt clare. **C** In gl. penul. i fine. an idiffnita eq̄pollatv̄l dicite vt i. c. vt circa d̄ elec. li. vj. i. gl. p̄ di. i. p̄hemio regl̄az d̄ re. au. li. vj. p̄ bar. i. l. si p̄li bus. ff. d̄ leg. ij. tñ gaspar h̄ que seq̄tur Lar. z panoz. dicit qd vbi dispō sit p̄ noia collectiua puta capl̄z vniuersitas. p̄pluz qd tunc idiffnita equipollet v̄l. z iō si dicat capl̄z tal̄ ecclie fec̄ sic itelligit. i. oēs d̄. c. caplm̄. s̄. d̄ rescri. aut dis

positio sit p noia singularia. z no collecta. z tuc itelligit
vr no equipolleatyniuersali. puta di q canoici tal ec. fece
rut sic no itelligit. i. oes z verificabil i duobus. C In gl.
fi. i. si. dicite vr in. c. q si dormierit. C S nūqd i ecc. debe
bi marit reddē debitū vxori petēti. Host. hic dicit q dz i
duci ad desistendū. si tñ pfeueret z exigat dz reddi. S. bis
ita. xxij. q. ij. xxij. q. v. p torū no. hos. i. summa de mrimo
nija. S. qd sit effectus. ver. s. nūqd peccat z refert hic do.
An. q se remittit ad no. i rubrica. s. de spons. z ibi dixi. Te
net Archi. i. c. vnico de pse. ec. vel. alt. lib. vj. s. Jo. an. ibi
t3 puz q no cogit reddere i ec. z card. hic.

Interas. Hoc dicat. Spōsalia pēi
seno pcellūt ad pbedum
matri. cū leproso. lepra supueniēte post spōsa
lia. Cōis ē diuisio. secūda ibi respondemus.

Cho. pno q vitū lepre iducit vt solnāf spō. si supueiat
post sec^o dicit gl. i. matri. p vba de pñti. z sic i exigit copu
lam vñ vult glo. h. q no. h. panoz. q ma. et no psummatū
p copulā nō soluit p lepra supuenientem. z sentiūt hic cō
munif doc. C Ho. ex tex. q traditio post spō. de futuro i
ducit pñptū matri. sicut copula facit. c. ex pte. s. de resti.
spo. c. adolefcēs. s. de spō. q itellige qñ mulier ē corrupta
vl marit^o dicit se illā cognouisse. nec mulier pbat pñū p
aspectū corporis vt no. in. c. pñnebat. s. de despo. imp. s. z
cōiter doc. h. z idē dicit host. si ipubes est scā pubes apō
maritū. l. minorē. ff. d. ritu nup. itelligēdo vt no. i. c. j. de
spō. impu. li. vj. C Ho. vlti. q i obligatōe generali de pñē
do matri. z sic i spōsalib^o subitelligit pñtio resolutiua ni
si qcā turpe supuenit z sic q de nouo emergunt nouo
idigent auxilio pcedentes allegant i glo. C Querit hic
Gal. z post eū car. si ignozās aliquā leprosz vel alio mō
egrotā pñt cū ea matr. nec erat pñtus si sciisset lepraz
an erit ma. Respondet q sic in foro fori qz error i qualita
te nō viciat matri. c. pposuit. j. ri. pño secus in foro dei z
z pñcie. c. tua nos. cū ibi no. s. de spon.

De coniugio seruoꝝ. Rubrica.

Cho de matri. i genere. de piugio seruoꝝ summittit
in specie fm Damasum. ista pñuatio nō vñ bōa. qz in pce
dēti rubrica dicit de matri. i specie. iō dic fm Goff. C ho
de ipedimēto lepre. videatis de ipedimēto erroris condī
tōis. q ipedit z dirimit. nisi ex certa scientia fuit. ratifica
tum verbo vel facto i. c. fi. c. ex pte fm Goff. z hosti. z hē
mā. xlj. q. j. z ij. p totū. z cōuenit. s. de pñump. c. illud.

Ignium. Hoc dicit. Seru^o pñdicē
te dño pñere pñ. s. p b
ñ min^o dño huire tenef. h. d. fm Jo. an. an.
pñio pñmissa rōne ponit vnū dñm. secūdo
quādā dubitatōez. scda ibi dñtor. C Ho.

i textu q i xpo iesu nec liber nec seruus a sacris ec. repel
lēt^o ē. xxix. q. j. s. ij. Et catho. Et famulos dicas tñ hoies
eē memēto. z Theronim^o iquit apud deū puritatē mētis
abluif macula seruitutis. C Ho. regulā. z seruus admitti
tur ad oia sacra eccle. nec pp pñtōem dñi dz ab eis absti
nē. Ex quo iserf qd seruus paganus pōt petere baptisma
dño pñdicēte. nō tñ p assūptōne sacroz deponit seruitu
tē de quo vr habet i. c. fin. de iudeis. C Nota quod de iu
re canonico seruitus est approbata. Immo quandoqz p
ius canonicū iducit seruit^o vt in capit. ita quozundam. j.
de iudeis. C Ho. scdo quod i iure diuino seu apostolico
z positino seruitus est introducta de hoc i. q. i. C Nota
tertio quod inuito dño seruus pñbit matrimoniū p pñtum
tamē non liberatur a debito seruitio. honestuz tñ ē quod
de consensu dñozum contrahant fm hostien. hic. C p
ponitur primo quod seruus nō potest matrimoniū pñbe
re. C. de incestis nuptijs. l. cu3 ancillis vbi dicit text^o quod
inter seruos nō dī coniugiū sed cōtuberniū. C Solutio
Jo. and. hostien. hic z Innocentius supra de clericis piu
gatis sane. c. j. sup glo. j. qd leges sunt i hoc coꝛrecte q in

hijo nō dedignatur sacros canones imitari. c. penul. z vl
tio. j. de secūdis nup. cynus at dicit. q i ordib^o stat cano
ni. s. in hēditatib^o stat legi dic q pñū ē. s. vt dixi. Et lz de
iure civili inter seruos nō sit matri. tñ quoad cognatiōes
z affinitates h3vz ac si iter liberos hoies eēt. ff. d. ritu nu.
l. adoptiuus. s. huiles. vbi idē. Et ex hoc q dixi. l. eē coꝛre
ctas matri. tenē iuris dñis. Arguit host. hāc litterā eē p
multos pñcipēs. q ēt liberos nō pmittūt sine sua licentia
matri. copulari. qbus initiū dedit Cirus rex psaz. q vt dī
i pñia sua de matri. p suos pñēdis volebat pñli. p id qd
habef. C. si nuptie ex rescripto pñcipis ipetratur. l. j. z. ij.
s. de spōsa. c. gēma z i. c. ifinuāte. s. q cleri. vel vouētes. C.
si rector puincie. l. ij. Est ēt fm eū pñuetudinē eoz q nō
pmittūt viduas pñere nisi pñs se redimāt. C Inferf ēt ex
pñdictis leges q dicūt doctes nō eē inter seruos esse coꝛre
ctas. ff. de iure dotiū. l. si mulier z. l. pculus co. ti. de quo
tñ dic vt dixi in. c. pño vbi dico vnū vñū h3 Anno. C p
ponit scdo. qd huus nō pñbat iuito dño. nā nullus dare pōt
id qd ē alteri. l. id qd nostrū. ff. de regu. iur. imo cōmittit
furtū si sit sine pñsensu dñi sui. l. s. pignozē. s. j. ff. de furtis.
s. z. s. seruus est dñi. Insti. de his q sunt sui vel alieni iuris. s. j.
s. zc. Itē seru^o tenef dño obedire ad galathas tertio ad
colosenses. ij. q. j. c. multi. s. si decepit dñm suū nō pñbit. pre
tereā si pōt matri. pñere tenef reddē debitū. s. z eo tpe dñs
posset indigere seruo vt dicit gl. vlti. hic quarto fauozabi
lioz est obligatio qua quis diuinis officijs se obligat qñ il
la qua qd se subiecit vxori. c. ex publico z. c. vey de coꝛuer.
cōiuga. sed seruus sine cōsensu domini obsequēs diuinis
nō pōt se subicere. l. iij. di. c. figs z. c. admittit de seruis nō
ordi. per totū. sol. dic q matri. est de iure diuino. de^o non
dissoluit matri. ppter seruitutē. nisi qñ ignozanter liber p
xit cū ancilla. z hoc iō qz seruitus que est de iure positino
vel gētiū. nō pōt pñdicare iuri nāli sicut est matri. Item
matri. sit ad operationē indiuidui z ad pseruatōz speciei p
pter gnationē. vñ sicut seruus nō subiecit dño qñ possit de
iure libere dormire. comedere. bibere. z alia facere sine q
bus nā seruari nō possit. Ita nō subiecit quoad matri. per
qd species cōseruat. Ad primū pñū dicit q seruus ē dñi
quātū ad ea q cuilibz sup addūtur. quoad nālia sum^o oēs
pares. i. quoad ea que ad habitū nō pñtēt. ridere ploza
re. dormire. zc. Ad scdm ex h3o p3 solutio seruus tenef
obedire dño in h3o que pōt licite pñcipere. z ita matri. nō
pōt pñhibere. Ad tertium dicas si volēte dño matri. pñt
maritus. dz pponere debitū vxoris. si ignozate dño cōtra
xit tūc debeat parere vtriqz vbi possit obedire vt dico in
glo. h. Ad quartū dic qd seru^o obligat diuinis officijs to
to tpe vite sue. s. p matri. tenef vxori p tpe. vnde nō tenef
vir vxori semp reddere debitū s3 cōgruis hois vt dixi. s.
c. ij. ti. pcedē. Pretereā ille q itrat religionē vl suscipit or
dinē. obligat se ad opa q sūt nālib^o sup addita. i. qd^o pñi
bēdis semp h3 dñs potestare. sed nō i naturalib^o ad q est
obligatus qui mat. cōtrahit fm gōf. C Quero pamo de
itellectu littere ibi debita z pñucta seruitia. Solu. dic fm
ho. q pñucta z nō cōfucta qz oia sūt dñi. cōtra deuz tamē
nō dz dño obedire. xi. q. iij. c. qui resistit z. c. iulianus nec i
h3o que cōstat eē iniusta. c. dilectus. s. de tēpo. ordi. vbi d
hoc. nā tpalia que h3 seruus sunt dñi. i. s. tuta de h3o que
sunt sui vel alieni iuris i pñ. si tñ i aliqb^o religioib^o pñuctu
do esset q ad certa tñ seruitia astrigerētur serui. etiaz tñ
talē cōsuetudinē debēt tueri fm hosti. argumēto i. c. seq.
z no. j. de iudeis. c. multoz. ergo ad pñucta tenef. z si sunt
nō parētes pōt domin^o animaduertere in seruū modera
te tñ i s. tuta p allegata pñio respōso ad h. s. j. hodie enim
dño nō licet seruire i seruū sine cā legibus cognita. alioqn
nō min^o puniri dz qñ si ali. nū seruū occiderit. ff. d. h3o q
sunt sui vel ali. iuris i. l. j. Dicit tñ car. flo. q dictū supra d
cōsuetudie regiois zc. q illud nō pñbat iure. lz sit equitati
cōsonū. z caplm multoz de iudeis loqf de ascriptitijs le
ges allegare loquūtur i alijs casib^o. vnde sensus littere ē
fm ipm q isti tenent ad seruitia consueta z debita. quia
si domi